Krisztus és a tizenkét apostol

Szárnyasoltár predellája

Alkotó	Bécsi vagy bécsújhelyi tanultságú festő
Anyag	fenyőfa
Technika	tempera
Méretek	magasság: 43 (34,5) cm szélesség: 247 (194) cm
Leltári szám	54.13

Leírás

Amint ezt a szakirodalom korábban is feltételezte, a női szenteket ábrázoló, 54.11 és 54.12 leltári számú merevszárnyak, valamint a Krisztust és az apostolokat mutató, 54.13-as leltári számú predella eredetileg egyazon szárnyasoltárhoz tartozott. A merevszárnyak hátoldalán vörös-zöld színezésű, egyszerű indaornamentika, keretezésük nyilvánvalóan utólagos.A méretbeli egyezés és stiláris hasonlóság alapján elképzelhető, hogy az ünnepi oldalukon Jézus gyermekségének jeleneteit mutató, 56.493 és 55.494 leltári számú mozgószárnyak eredetileg ugyanehhez a retábulumhoz tartoztak (erre utal az Ipolyi-gyűjtemény leltárának leírása is). Blasius Höfel gyűjteményében pedig a négy oltárszárny és a predella egy Mária koronázását mutató oltárszekrénnyel együtt, teljes szárnyasoltárként szerepelt. Az oltárszekrényt mindeddig nem sikerült azonosítani, a predella szerkezete azonban inkább arra utal, hogy az oltár közepén nem szekrény, hanem festett ábrázolás állhatott.
A Höfel-gyűjtemény árverési katalógusa szerint a gyűjteményben a retábulumhoz tartozott még egy Mária/Jézus rokonságát mutató 23 alakos oromzatkép (“ein langes Gemahlde mit 23 Figuren, die Freunschaft Maria”), amelynek későbbi sorsa szintén ismeretlen.

Proveniencia

Ipolyi gyyűjtemény. Mind az oltárszárnyak, mind a predella Blasius Höfel, majd Lemann gyűjteményéből kerültek Ipolyihoz. Az Ipolyi-gyűjtemény leltárában 88, 92, 107 számon nyilvántartva. (“88. és 92. Oltárszárny-pár két-két női szent képével, hátul primitíven festett ornament. Hátsó, mozdíthatatlan szárnyak, amelyek egykor a 68 és 91. sz. alatti mozgószárnyakhoz tartoztak. XV.-XVI. század.”; “107. Predella fából, rajta festve Krisztus és a tizenkét apostol. XV-XVI. sz. Valószínűleg hazai.”) Lásd: Lakatos-Balla 2012, 281, 292.

Bibliográfia

• Lakatos-Balla Attila: Ipolyi Arnold püspök hagyatéka Nagyváradon. Miscellanea Historica Varadinensia III. Nagyvárad 2012 281, 292.
• Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum Régi Képtárának katalógusa. Budapest, 1975, Corvina, 23.
• Boskovits Miklós-Mojzer Miklós-Mucsi András: Az esztergomi Keresztény Múzeum képtára (Budapest, 1964. Akadémiai Kiadó), 152 (Osztrák v. magyar festő).
• Czobor Ágnes: Az esztergomi Keresztény Múzeum kiállításának vezetője. Esztergom 1955., 13.
• Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Budapest, 1955. Akadémiai Kiadó, 78
• Magyarország műemléki topográfiája I. Esztergom 1. Esztergom műemlékei (összeállította: Genthon István; Budapest 1948) 22, 23
• Archaeologiai Értesítő ÚF. XLVI. 1932-1933 (1934). 121-136. 207-208.,131-132
• esztergomi Keresztény Múzeum festményeinek történetéhez)

• Pigler Andor: „Evagationes spiritus” (Egy képmagyarázat és adatok az
• Évkönyve Bp. 1930, 87.
• Gerevich T. Az Ipolyi Gyűjtemény. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
• O. Benesch: Die Fürtserzbischöfliche Gemäldegalerie in Gran. Belvedere 14. 1929., 68.
• Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde...Wien 1839., 13. sz. - Theodor Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen, II. München 1914, 175-176.

Kapcsolódó műtárgyak
54.11 Alexandriai Szent Katalin és Szent Dorottya
54.12 Szent Borbála és Szent Margit
56.493 Angyali Üdvözet és Jézus születése/ Krisztus az Olajfák hegyén és Szent István megkövezése
56.494 Vizitáció és Királyok imádása, a hátoldalon Kálvária és Szent Lőrinc vértanúsága

